

بررسی زمینه‌های مؤثر در شکل‌گیری باغ‌شهرهای صفوی با تأکید بر آموزه‌های حکمی مذهب شیعه

دکتر مهدی حقیقت بین*، دکتر مجتبی انصاری**، دکتر محمدرضا بمانیان***، مهندس سیما بستانی****

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۰۵/۲۳، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۳/۰۶/۰۸

چکیده

مکتب اصفهان و آموزه‌هایش متأثر از حکمت عقلی شیعی شکل می‌گیرد و از مهم‌ترین عواملی بوده که باعث تشخیص و پیشرفت هنر و معماری عصر صفوی نسبت به دیگر اعصار شده است. از این رو بررسی آموزه‌های مذهب شیعه و مکتب اصفهان در شکل‌گیری ایده باغ‌شهر از ضروریات انجام این تحقیق می‌باشد. بخش نخست این مقاله ضمن اشاره به مباحث مربوط به اصالت وجود، حرکت جوهری و سلسله مراتب وجود به موضوع نمادهای مرتبط با بهشت در باغ ایرانی می‌پردازد. بخش دیگر مربوط به ارتباط شهرسازی و باغ‌سازی در عصر صفویه و ظهور ایده باغ‌شهر و عوامل مؤثر در شکل‌گیری آن می‌باشد. در ادامه باغ‌شهرهای صفوی با تأکید بر باغ‌شهر اصفهان و عوامل مؤثر در تقویت هویت کالبدی آن مطالعه شده است. نتایج حاصل نمایش‌دهنده چگونگی ارتباط ایده باغ‌شهر ایرانی در عهد صفوی با الگوی باغ ایرانی و جایگاه باورهای دینی اسلامی و شیعی در شکل‌گیری آن است.

واژه‌های کلیدی

شیعه، صفویه، مکتب اصفهان، باغ‌شهر، اصفهان

* استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس تهران. (مسئول مکاتبات)

Email: haghghatbin@modares.ac.ir

** دانشیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس تهران.

*** استاد گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس تهران.

**** دانش آموخته ارشد معماری منظر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس تهران.

Email: sima.bostani@yahoo.com